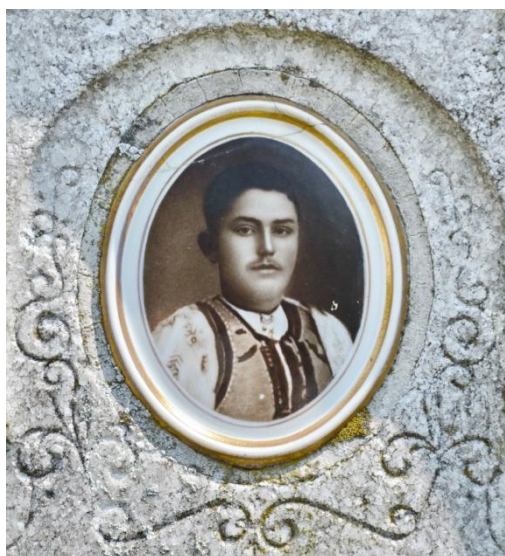

Crucea lui Octavian Todor din Turdaș

„Aici odihnește / în Domnul / Octavian Todor / răp. în 11 Nov. 1918 / în etate de 18 ani. // Dormi în pace suflet blînd. // Deplîns de dulcele său Tată / Mamă soră și Moș.”...

Crucea nu este cea originală, fiind refăcută ulterior, turnată din beton, dar ridicată pe soclul inițial cioplit din piatră în cimitirul din jurul Bisericii Ortodoxe „Pogorârea Sfântului Duh” din satul Turdaș. Partea superioară este constituită dintr-o cruce greacă cu extremitățile brațelor trilobate, în timp ce brațul principal, îngroșat spre bază, cuprinde și se sprijină pe arcada circulară a registrului de mijloc. Regăsim aici și inscripțiile de consacrare, „IC XC NI KA”, la capetele unei mici cruci incizate.

Registrul median cuprinde primele două propoziții ale textului, iar în partea lui superioară, în arcadă, se găsește fotografia eroului de 18 ani, într-un medalion de formă ovală, din ceramică. Atât medalionul, cât și prima literă din text și inițialele numelui său, sunt înconjurare de viniete, realizate prin incizare și aducând aminte de vechile manuscrise și tipărituri. Partea inferioară a monumentului conține ultima propoziție a epitafului și are formă simplă, fără alte ornamente, de trunchi de piramidă.

Două lucruri trebuie neapărat menționate în legătură cu această cruce de erou. În primul rând trebuie remarcată seriozitatea care marchează fotografia tânărului de 18 ani, îmbrăcat în cămașă populară și cojocel și având pe față linia subțire a unei mustăcioare abia mijite. Apoi data morții sale: 11 noiembrie 1918. Este data la care, în urma semnării armistițiului de la Compiègne, între Puterile Antantei și Germania, Primul Război Mondial ia sfârșit pe toate fronturile. Practic, Octavian Todor din Turdaș moare în ultima zi de război, întâia zi de pace...